

reiterada participació en actes organitzats tant per centres religiosos catòlics i musulmans com laics.

Des de 1987 és professora titular del Departament de Filologia Semítica de la UB i de l'Institut Superior de Ciències Religioses des de l'any 2004, i ha fet nombrosos cursos —monogràfics, d'estiu, de doctorat i de màster— sobre temes no previstos en els plans d'estudi en diverses universitats, fundacions i institucions nacionals i estrangeres. És de remarcar que la seva participació ha estat sol·licitada per totes les universitats catalanes i valencianes i la de les Illes Balears.

Destaco, finalment, que al marge de la seva dedicació a la universitat en els àmbits d'ensenyament i de recerca, ha pres part activa i compromesa en la vida intel·lectual dels Països Catalans.

La Secció Històrico-Arqueològica i, en general, l'Institut d'Estudis Catalans necessiten una especialista en el món islàmic i per això hem pensat en Dolors Bramon. La nostra Secció ja li ha donat majoritàriament el seu vot. Us demano que també li doneu el vostre quan es faci la votació.

Text escrit per M. Teresa Ferrer i Mallol, llegit per Albert Balcells en el Ple del dia 19 de desembre de 2011

Jordi Casassas i Ymbert

Jordi Casassas va néixer el 1948 a Barcelona. Estudià a la Facultat de Filosofia i Lletres de la Universitat de Barcelona, on és catedràtic d'història contemporània i té sis trams de recerca, que és el nombre més alt que es pot obtenir. Va començar a la Universitat de Barcelona com a professor encarregat de curs el 1974. Esdevingué professor titular el 1984 i accedí a la condició de catedràtic el 1990.

Va presentar la seva tesi doctoral el 1977 a la Universitat de Barcelona amb la màxima qualificació. Amb aquesta tesi comença una línia d'investigació que ampliarà i diversificarà en el futur, però que ja no abandonarà: l'estudi de la implicació cívica dels intel·lectuals a la Catalunya contemporània, d'aquells que ell ha denominat «intel·lectuals professionals», els *civil servants* d'un estat regional català. El 1978 ja va oferir un resum de la seva tesi a la revista *Recerques* i el 1980 Curial va publicar-la amb el títol *Jaume Bofill i Mates, 1878-1933: l'adscripció social i l'evolució política*. L'any anterior havia publicat i analitzat a la prestigiosa col·lecció «Antologia Catalana» d'Edicions 62 un text cabdal de Bofill i Mates: *Prat de la Riba i la cultura catalana*.

El 1983 Jordi Casassas va ser un animador entusiasta d'una gran empresa, patrocinada per la Diputació de Barcelona i editada per La Magrana: la «Biblioteca dels Clàssics del Nacionalisme Català». Forma part del comitè directiu de la col·lecció, en la qual Jordi Casassas prologà i edità tres obres. Fou qui hi va publicar més dels membres del consell directiu de la «Biblioteca». Així tingué cura de l'edició, el 1983, de *L'altra concòrdia i altres textos* de Bofill i Mates; del llibre *Una política catalana i altres escrits*, del mateix autor, l'any 1986; d'un recull de textos de Francesc Cambó amb el títol *El catalanisme regeneracionista* (1990), i, finalment, prologà i edità *La nacionalitat catalana* d'Enric Prat de la Riba, el 1992. El 1993, amb trenta-dos títols publicats, la Diputació de Barcelona deixà d'interessar-se per la col·lecció i aquesta restà interrompuda. Avui continua sent una contribució cabdal a la història del pensament polític català i és de consulta obligada.

El 1986, Jordi Casassas publicà un dels seus llibres individuals més importants: *L'Ateneu Barcelonès. Dels seus orígens als nostres dies*. Vint anys més tard dirigiria, com a màxim especialista en el tema, una nova obra col·lectiva sobre la institució: *L'Ateneu i Barcelona, un segle i mig d'acció cultural*.

El 1990 apareix un llibre de Jordi Casassas que resulta fonamental per a entendre el passat del catalanisme abans dels seus primers èxits electorals: *Entre Escil·la i Caribdis: el catalanisme i la Catalunya conservadora de la segona meitat del segle XIX*. Fou editat per La Magrana.

Al marge de les obres ja esmentades, publicà un recull documental sobre la dictadura de Primo de Rivera a l'editorial Anthropos, el 1983. Amb altres autors com Josep Termes, contribuï al llibre *El nacionalisme com a ideologia*. Tres anys després, fou coautor amb Termes de l'obra *El futur del catalanisme*. Tots dos llibres foren editats per Proa.

Al llarg dels anys noranta, Jordi Casassas fou requerit per dirigir diverses obres col·lectives com ara el volum vuitè d'*Història, política, societat i cultura dels Països Catalans*, una publicació d'Enciclopèdia Catalana. D'aquesta obra ell dirigí la part de-

dicada al període 1900-1930. Un altre llibre col·lectiu que programà i dirigí fou *Els intel·lectuals i el poder a Catalunya, 1808-1975, materials per a un assaig d'història cultural del món català contemporani*. En aquesta obra Casassas apareixia rodejat de dotze autors més. A la major part d'ells els havia dirigit la tesi doctoral i formen part de l'extens nucli que gira entorn de Jordi Casassas: el Grup d'Estudis d'Història de la Cultura i dels Intel·lectuals (GEHCI). Aquest grup no sols organitza trobades regulars i debats, sinó que el 1998 donà lloc a l'aparició d'una revista que ja té catorze números, cada vegada més extensos, i es diu *Cercles, revista d'història cultural*. L'edita la Universitat de Barcelona.

Des de 1998, Casassas ha promogut l'intercanvi i la història comparada per mitjà de la Xarxa Mediterrània d'Història Cultural, amb catorze sessions de treball celebrades fins a 2011, amb la participació d'historiadors italians, francesos i grecs. En aquests simposis, sempre referits a la globalitat de l'àrea mediterrània europea durant els segles XIX i XX, s'han tractat temes com ara la confrontació entre democràcia i dictadura, la identitat nacional, les elits culturals i la modernització política, el paper de la premsa en la modernització cultural, i els intel·lectuals i les dictadures, entre d'altres.

El 2001, Casassas és requerit per la Generalitat com a comissari i guionista de l'exposició itinerant «Catalunya, terra d'acollida», que sortí de Barcelona cap a Madrid, Valladolid, Santiago de Compostel·la, Badajoz, Sevilla i Las Palmas de Gran Canaria, en un esforç per a donar una imatge positiva i no deformada de Catalunya a la resta d'Espanya i també als ciutadans del mateix Principat. L'aposta per una visió oberta del catalanisme, basada en la història recent, hi és ben present. Relacionat amb aquest esforç, Casassas publica, el 2006, el llibre *Cataluña y la España plural. Discursos políticos*, que recull textos de 1901 a 1991.

El 2003 apareix un altre llibre de gran interès, que fou resultat d'una altra exposició de la qual Casassas va ser responsable. Ens referim a *Josep Tarradellas o la reivindicació de la memòria*. Aquest mateix any apareix una obra col·lectiva de gran transcendència i de la qual ell és codirector: el *Diccionari d'historiografia catalana*. Molt relacionat amb el treball de Jordi Casassas a l'arxiu Tarradellas de Poblet hi ha el fet que hagi prologat l'edició d'una font de gran valor, apareguda en dos volums: *Crònica de la Guerra Civil a Catalunya. Crònica diària de la Generalitat de Catalunya*, editada per Dau el 2009.

Si dins la difusió exterior de la identitat catalana Casassas publica a París l'any 2004 *Le nationalisme catalan*, a l'interior, l'any abans havia estat l'autor de la darrera part del darrer volum de la *Història de la Generalitat i dels seus presidents*, publicada per Enciclopèdia Catalana.

El 2004, Jordi Casassas mereix el Premi Ramon Trias Fargas pel llibre *El temps de la nació. Estudis sobre el problema de les identitats*.

Cal remarcar que Jordi Casassas no sols és un investigador infatigable i un promotor d'obres col·lectives, sinó que també té dots eminentes per a la gestió acadèmica. Entre els anys 1999 i 2005, amb dos mandats consecutius, va dirigir el Departament d'Història Contemporània de la Universitat de Barcelona. Amb tacte i eficàcia donà resposta als problemes que es plantejaven en un departament tan nombrós i heterogeni com aquell.

Cal fer esment dels darrers llibres de Jordi Casassas. Amb Francisco Gracia i Josep M. Fullola escrigué la part dedicada a la restauració vuitcentista de la Universitat de Barcelona fins al 1931, dins el llibre de l'exposició «La Universitat de Barcelona. Libertas perfundet omnia luce», que tingué lloc el 2008. L'any següent surt a la llum un altre dels llibres col·lectius promoguts per Casassas: *Les identitats a la Catalunya contemporània*. I, finalment, l'editorial Afers li publica el mateix any el llibre individual potser més ric en idees originals de Jordi Casassas, una obra que és a la vegada fruit de la recerca d'arxiu i de la síntesi interpretativa: *La fàbrica de les idees: política i cultura a la Catalunya del segle XX*. És una obra de maduresa en què Casassas exerceix no sols d'historiador sinó d'intel·lectual compromès amb els problemes de la seva societat per sobre de partidismes i prejudicis i preocupat pel futur del seu país.

Seria inacabable esmentar tots els capítols de llibres, articles científics i ponències de congressos de Jordi Casassas. Però no voldríem oblidar dos llibres, alhora de recerca i síntesi, que no formen part de les seves línies predominants d'investigació i que donen idea de la seva capacitat per a abordar els temes més diversos: *La Companyia Transatlàntica* (1987), escrit amb Santiago Riera i Tuèbols, i la *Història de la Federació Catalana de Caixes d'Estalvi* (2008), de la qual és autor únic.

Pel que fa a l'IEC, convé recordar que Jordi Casassas ha participat en activitats rellevants de l'Institut. Així fou un dels redactors del primer report de la recerca en Història a Catalunya i presentà sengles ponències en el simposi *Puig i Cadafalch i la Catalunya contemporània* (2001) i en el dedicat a *Història de la historiografia catalana* (2003).

Si Jordi Casassas i Ymbert és proposat com a membre numerari de l'Institut d'Estudis Catalans és pels seus mèrits científics i no per la seva nissaga. Però resultaria estrany no esmentar aquí que és fill del geògraf i membre numerari de l'Institut d'Estudis Catalans Lluís Casassas i Simó, mort prematurament el 1992, que Jordi Casassas és també nebot del desaparegut Enric Casassas, que fou president de l'IEC, i també d'Oriol Casassas i Simó, membre actiu i destacat de la Secció de Ciències Biològiques de l'IEC. Això no constitueix cap mèrit, però incrementa la confiança en el fet que Jordi Casassas coneix i

estima l'IEC, s'identifica amb els seus objectius i en serà membre actiu i no passiu, si és votat per a accedir a aquesta condició. Jordi Casassas ocupa un lloc molt eminent en la historiografia catalana actual en l'especialitat contemporanista i convindria molt comptar amb ell en la nostra corporació.

Text llegit per Albert Balcells i González en el Ple del dia 19 de desembre de 2011

SECCIÓ DE FILOSOFIA I CIÈNCIES SOCIALS

Membres numeraris

Joan Egea i Fernández

Joan Egea és un gran jurista. És un home que s'ha fet ell mateix, perquè sense tenir cap relació familiar en els àmbits jurídics i universitari, ha arribat a ocupar un lloc important pels seus mèrits. Ha fet certa l'exigència constitucional del principi de mèrits i capacitat.

El professor Egea ha portat endavant una important carrera acadèmica que no ha estat aliena a l'ocupació de càrrecs d'influència en aquest país. Avui em correspon fer la seva presentació per a esdevenir membre numerari de l'IEC.

El professor Joan Egea i Fernández va néixer a Olesa de Montserrat el 1951. Es va llicenciar a la Facultat de Dret de la Universitat de Barcelona (UB) l'any 1976 i hi va obtenir el doctorat l'any 1981, amb una tesi sobre els heretaments, que va merèixer el premi extraordinari de doctorat. Si bé la tesi com a tal no s'ha publicat, tothom en el nostre món